1. INLEIDING EN REFERENTIEKAART 2

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT 4
2.1 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht 4
2.2 Huishoudenssamenstelling 5
2.3 Multiculturaliteit. 9

3. SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN 11
3.1 Gemiddeld en mediaan inkomen 11
3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen 12

4. GEZONDHEID VAN MOEDER EN KIND 15

5. MORTALITEIT 17
5.1 Doodsoorzaken alle leeftijden 17
5.2 Vroegtijdige mortaliteit 19

6. GEPERCIPIEERDE GEZONDHEID 21

7. BIJLAGE 22
7.1 Definities en afkortingen 22
7.2 Methodologie 22

Egalement disponible en français.

Welzijns- en gezondheidsstatistieken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Fiche n°19

Gemeente Sint-Pieters-Woluwe

Editie 2006/1

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Louizalaan 183, 1050 Brussel • Tel: 32 2 552 0189 • Fax: 32 2 502 59 05
observat@ggc.irisnet.be • www.observatbru.be

I. INLEIDING EN REFERENTIEKAART (I)

Dit document verzamelt de belangrijkste sociale en gezondheidsgegevens die beschikbaar zijn voor de gemeente Sint-Pieters-Woluwe.

Het is de bedoeling aan de beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken te kunnen begrijpen en hen te helpen om hun strategieën te oriënteren.

Deze fiches zijn een aanvulling bij de rapporten «Gezondheidsindicatoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2004», «9e rapport over de staat van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest», «Welzijnsbarometer (editie 2005/1)» en «Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofstad (te verschijnen)». Alle rapporten zijn gratis raadpleegbaar en downloadbaar op de website www.observatbru.be. De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

Om deze fiches niet te zwaar te maken, moesten wij een selectie maken van gegevens die worden voorgesteld. Voor zover de gegevens beschikbaar zijn, kunt u meer details opvragen bij de instelling die als bron van de gegevens wordt aangegeven in de fiches (bepaalde links zijn beschikbaar op de website van het Observatorium www.observatbru.be) of bij het Observatorium.

De statistieken hebben betrekking op de meest recente beschikbare gegevens of op de periode 1998-2002 voor de geboorten en de sterfgevallen.

De cijfers voor Sint-Pieters-Woluwe worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Onder «Gewest» of «Brussels Gewest» verstaan we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN REFERENTIEKAART (2)

Kaart 1: Referentiekaart Sint-Pieters-Woluwe.

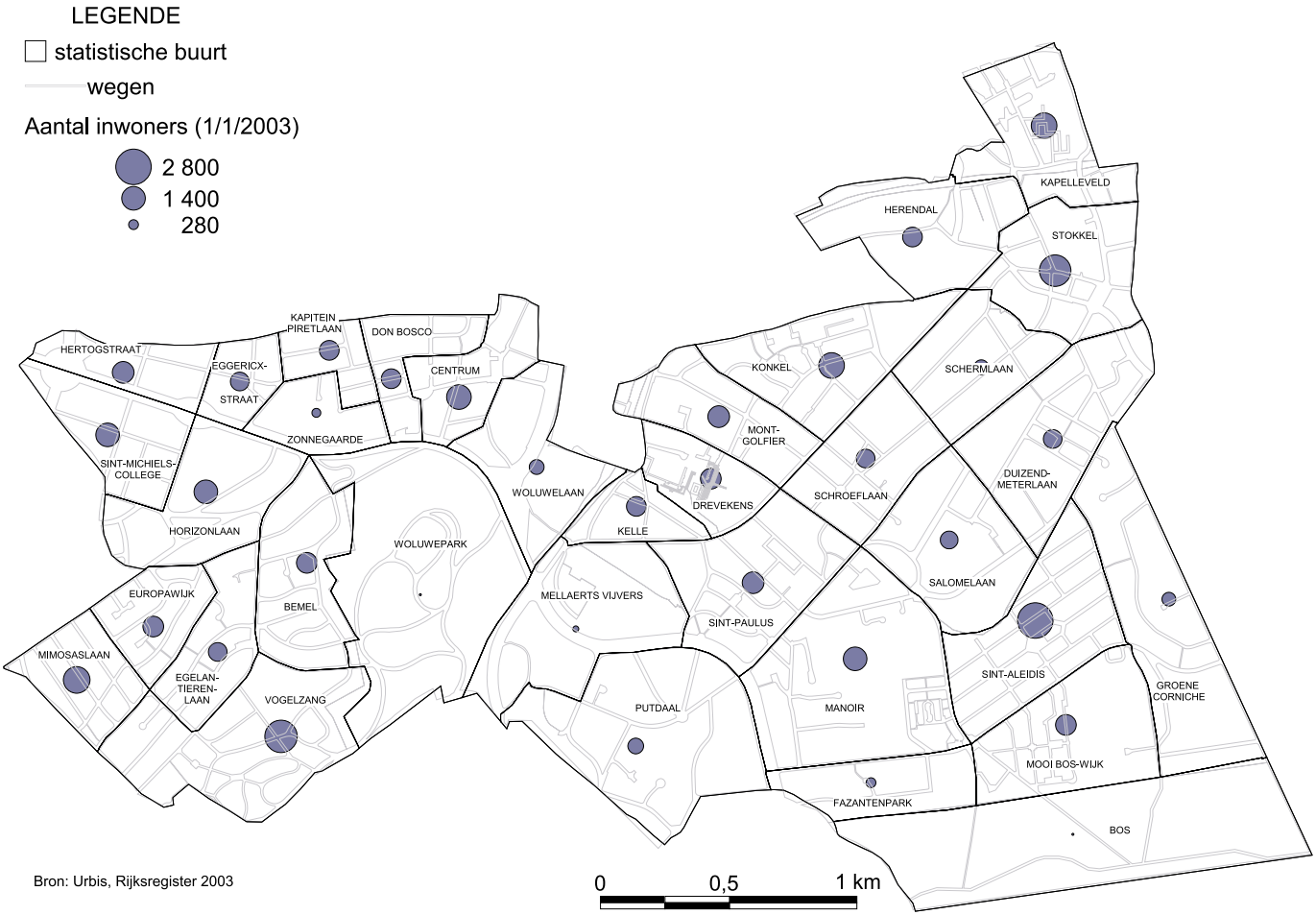

Bron: Urbis, Rijksregister 2003

Bovenstaande kaart geeft een overzicht van het grondgebied van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe. Op de achtergrond wordt het stratenpatroon afgebeeld. In dikke zwarte lijnen zijn de statistische buurten aangeduid. De bollen geven het aantal inwoners per buurt weer. Deze kaart dient als referentiekaart voor andere kaarten in deze fiche, waarop statistische gegevens per buurt worden voorgesteld. Sint-Pieters-Woluwe is een gemeente in het oosten van het Gewest. Sint-Pieters-Woluwe wordt begrensd door Sint-Lambrechts-Woluwe in het noorden, Kraainem in het oosten, Tervuren en Oudergem in het zuiden en Etterbeek in het westen.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

2.1 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Op 1 januari 2004 telde de gemeente Sint-Pieters-Woluwe officieel 37 742 inwoners (17 410 mannen en 20 332 vrouwen); in het wachtregister vinden we ook nog 75 personen. 3,8% van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Sint-Pieters-Woluwe.

Tussen 2000 en 2004 is de bevolking verminderd met 180 individuen wat een afname betekent van 0,5%.

Figuur 1: Histogram van de totale bevolking in Sint-Pieters-Woluwe op 1/1/2004.

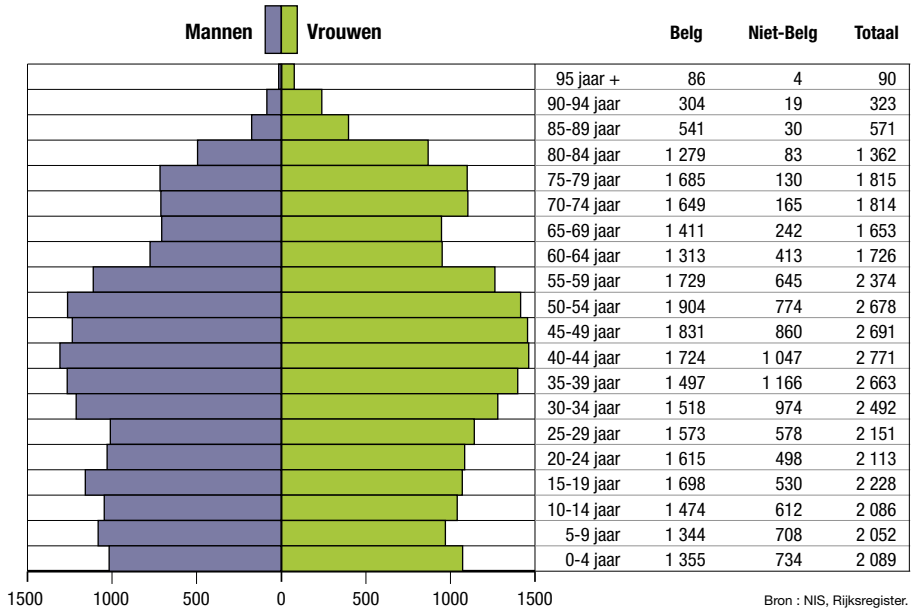

	Belg	Niet-Belg	Totaal
95 jaar +	86	4	90
90-94 jaar	304	19	323
85-89 jaar	541	30	571
80-84 jaar	1 279	83	1 362
75-79 jaar	1 685	130	1 815
70-74 jaar	1 649	165	1 814
65-69 jaar	1 411	242	1 653
60-64 jaar	1 313	413	1 726
55-59 jaar	1 729	645	2 374
50-54 jaar	1 904	774	2 678
45-49 jaar	1 831	860	2 691
40-44 jaar	1 724	1 047	2 771
35-39 jaar	1 497	1 166	2 663
30-34 jaar	1 518	974	2 492
25-29 jaar	1 573	578	2 151
20-24 jaar	1 615	498	2 113
15-19 jaar	1 698	530	2 228
10-14 jaar	1 474	612	2 086
5-9 jaar	1 344	708	2 052
0-4 jaar	1 355	734	2 089

Bron : NIS, Rijksregister.

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking in Sint-Pieters-Woluwe en het Brussels Gewest van 1998 tot 2004.

	Sint-Pieters-Woluwe			Brussels Gewest		
	1998	2001	2004	1998	2001	2004
% < 20 jaar	22,4%	22,4%	22,4%	23,2%	23,5%	23,7%
% 20-64 jaar	57,5%	57,4%	57,4%	59,6%	60,0%	60,7%
% 65 jaar en ouder	20,1%	20,1%	20,2%	17,2%	16,5%	15,6%
Verouderingsindex (≥ 65 jaar/0-19 jaar)	89,7%	89,8%	90,2%	74,0%	70,5%	66,0%
Afhankelijkheidsindex (0-19 jaar)+(≥ 65 jaar)/(20-64 jaar)	73,8%	74,1%	74,3%	67,8%	66,7%	64,8%
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar/≥ 65 jaar)	25,8%	26,6%	30,8%	26,3%	26,7%	29,6%

Bron: NIS, Rijksregister.

Naar verhouding telt Sint-Pieters-Woluwe een beetje minder jongeren en duidelijk meer oudere mensen dan het Gewest als geheel. Dit verklaart de hogere verouderings- en afhankelijkheidsindex dan deze van het Gewest. De gevoelige verhoging van de verouderingsintensiteit in Sint-Pieters-Woluwe dient te worden opgemerkt (in 2004 was 6,2% van de bevolking ouder dan 80 jaar).

2.2 Huishoudenssamenstelling (1)

Tabel 2: Huishoudenssamenstelling op 1/1/2004 (typologie CBGS).

	Sint-Pieters-Woluwe		Brussels Gewest	
	Aantal hh	% hh	Aantal hh	% hh
alleenwonende man	2 763	15,8	116 758	23,8
alleenwonende vrouw	4 653	26,5	128 990	26,3
paar zonder inwonende kinderen	3 734	21,3	81 891	16,7
paar met inwonende kinderen	4 363	24,9	100 993	20,6
alleenstaande moeders met inwonende kinderen	1 473	8,4	44 288	9,0
alleenstaande vaders met inwonende kinderen	259	1,5	7 019	1,4
andere huishoudenstypes	241	1,4	8 642	1,8
huishoudenstype onbekend	40	0,2	2 714	0,6
totaal aantal private huishoudens	**17 526**	**100,0%**	**491 295**	**100,0%**
collectieve huishoudens	14		308	
totaal aantal huishoudens	**17 540**		**491 603**	

Bron: Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie

42,3% van de huishoudens (1) zijn huishoudens van één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont, dat bedraagt 24,5% van de meerderjarige bevolking in Sint-Pieters-Woluwe (31,3% voor het Brussels Gewest).

Minstens 63,6% van de huishoudens hebben geen kinderen (minstens 66,8% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). 28,4% van de huishoudens met kinderen zijn éénoudergezinnen. Dit zijn vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 259 alleenstaande vaders met kinderen in Sint-Pieters-Woluwe.

De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaartjes geven hierover wat meer informatie.

(1) Een huishouden kan uit één of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een (éénpersoons-) huishouden.

2.2 Huishoudenssamenstelling (2)

Kaart 2: Aandeel éénpersoonshuishoudens per statistische buurt op 1/1/2004 in Sint-Pieters-Woluwe.

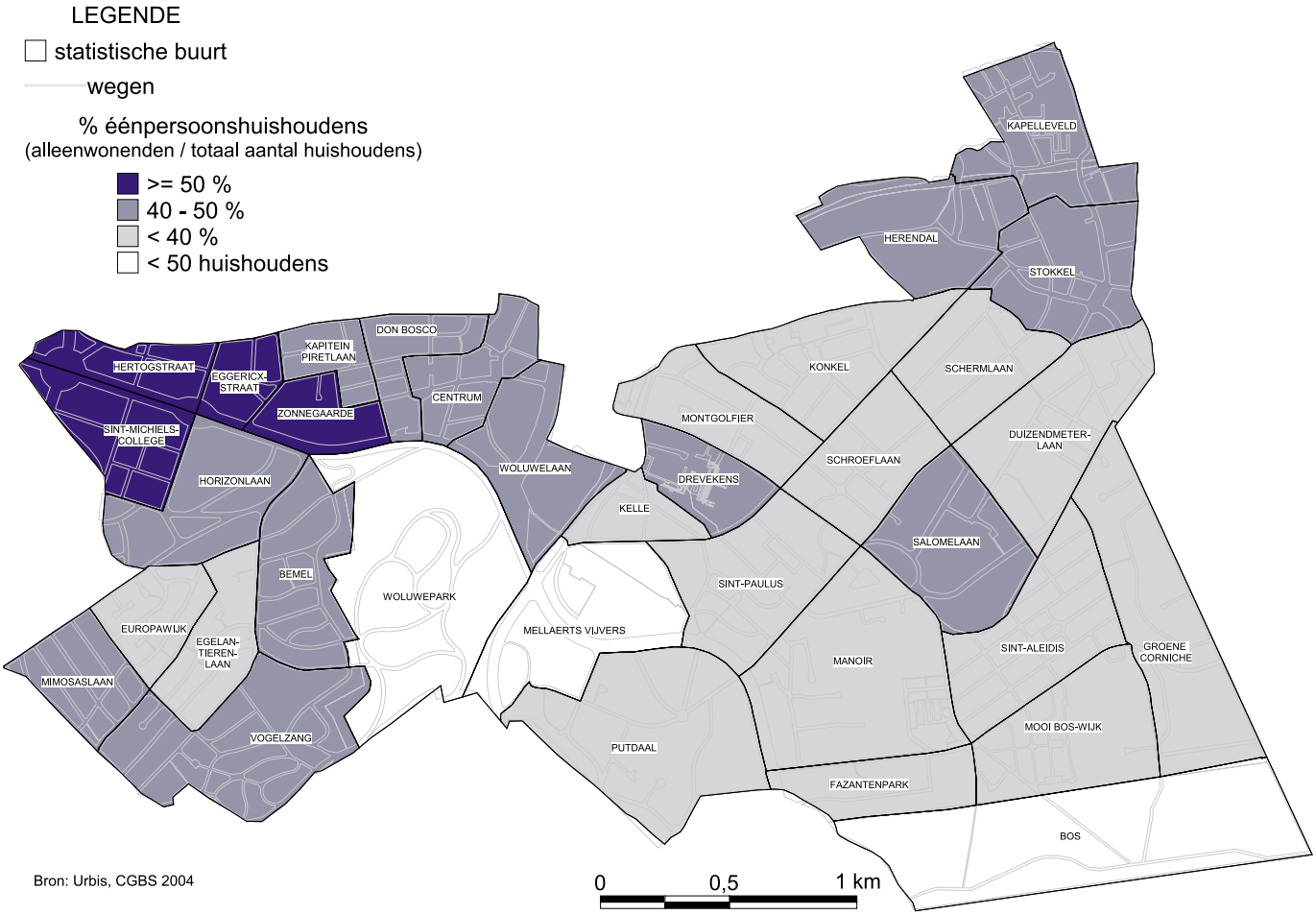

Bron: Urbis, CGBS 2004

De gemeente Sint-Pieters-Woluwe (42,3%) telt gemiddeld minder éénpersoonshuishoudens dan het Brussels Gewest (50,0%). Slechts vier buurten aan de Tervurenlaan in het noordwesten van de gemeente hebben meer éénpersoonshuishoudens dan het gewestelijk gemiddelde. In acht statistische buurten is minder dan een derde van de huishoudens een éénpersoonshuishouden. Deze buurten bevinden zich allemaal in het oosten van de gemeente.

2.2 Huishoudenssamenstelling (3)

Kaart 3: Aandeel éénoudergezinnen per statistische buurt op 1/1/2004 in Sint-Pieters-Woluwe.

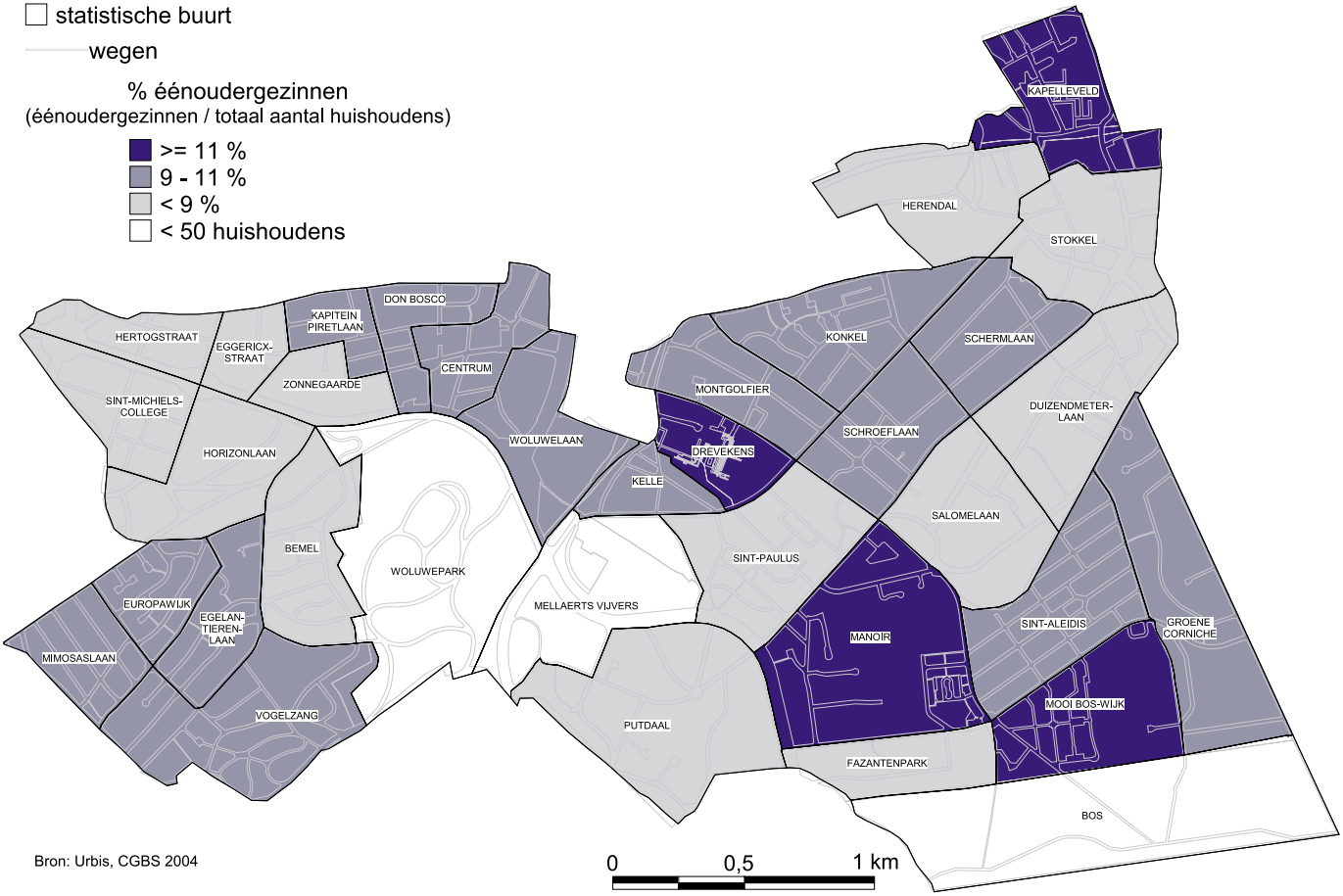

Bron: Urbis, CGBS 2004

Het gemiddeld aandeel éénoudergezinnen is lager in Sint-Pieters-Woluwe (9,9%) dan in het Gewest (10,4%). Twee buurten met overwegend sociale woningen hebben een hoog aandeel éénoudergezinnen: «Kapelleveld» (19,5%) en «Mooi Bos-Wijk» (16,2%).

2.2 Huishoudenssamenstelling (4)

Kaart 4: Aandeel huishoudens met 4 kinderen of meer per statistische buurt op 1/1/2004 in Sint-Pieters-Woluwe.

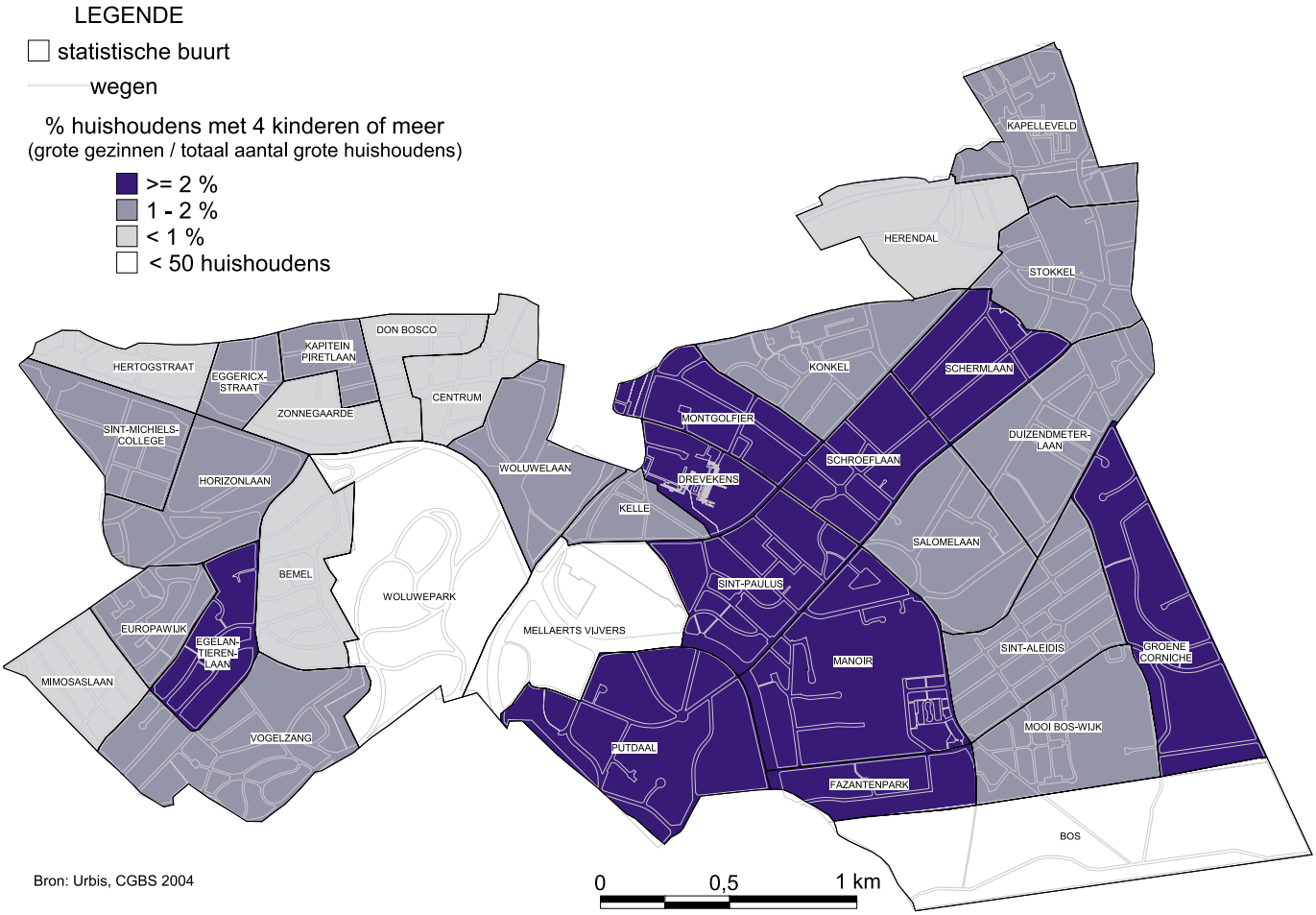

Bron: Urbis, CGBS 2004

Er zijn gemiddeld 1,6% grote gezinnen in Sint-Pieters-Woluwe (t.o.v. 2,6% in het Gewest). De grote huishoudens wonen vooral in het oosten van de gemeente. Drie buurten tellen 5% of meer grote huishoudens: «Schermlaan» (7,0%), «Putdaal» (7,0%) en «Fazantenpark» (5,0%).

2.3 Multiculturaliteit (1)

Tabel 3: De voornaamste nationaliteiten in Sint-Pieters-Woluwe en het Brussels Gewest, 2004.

Gemeente Sint-Pieters-Woluwe

Nationaliteit	Aantal	%
België	27 530	72,9
Frankrijk	1 715	4,5
Italië	983	2,6
Duitsland	980	2,6
Verenigd Koninkrijk	810	2,1
Spanje	804	2,1
Japan	579	1,5
Portugal	524	1,4
Griekenland	456	1,2
Nederland	392	1,0
Finland	285	0,8
Andere	2 684	7,1
TOTAAL	**37 742**	**100,0%**

Brussels Gewest

Nationaliteit	Aantal	%
België	736 448	73,7
Marokko	41 987	4,2
Frankrijk	39 138	3,9
Italië	27 953	2,8
Spanje	20 428	2,0
Portugal	15 958	1,6
Turkije	11 595	1,2
Verenigd Koninkrijk	9 230	0,9
Griekenland	8 922	0,9
Duitsland	7 778	0,8
Congo	7 269	0,7
Andere	73 193	7,3
TOTAAL	**999 899**	**100,0%**

Bron: NIS, Rijksregister.

In 2004 had 27,1% van de bevolking van Sint-Pieters-Woluwe een niet-Belgische nationaliteit (2), wat een beetje meer is dan het gemiddelde voor het Brussels Gewest (26,3%).

(2) Het gaat wel degelijk over de nationaliteit, en niet over de origine.

2.3 Multiculturaliteit (2)

Figuur 2: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Sint-Pieters-Woluwe en het Brussels Gewest op 1/1/2004.

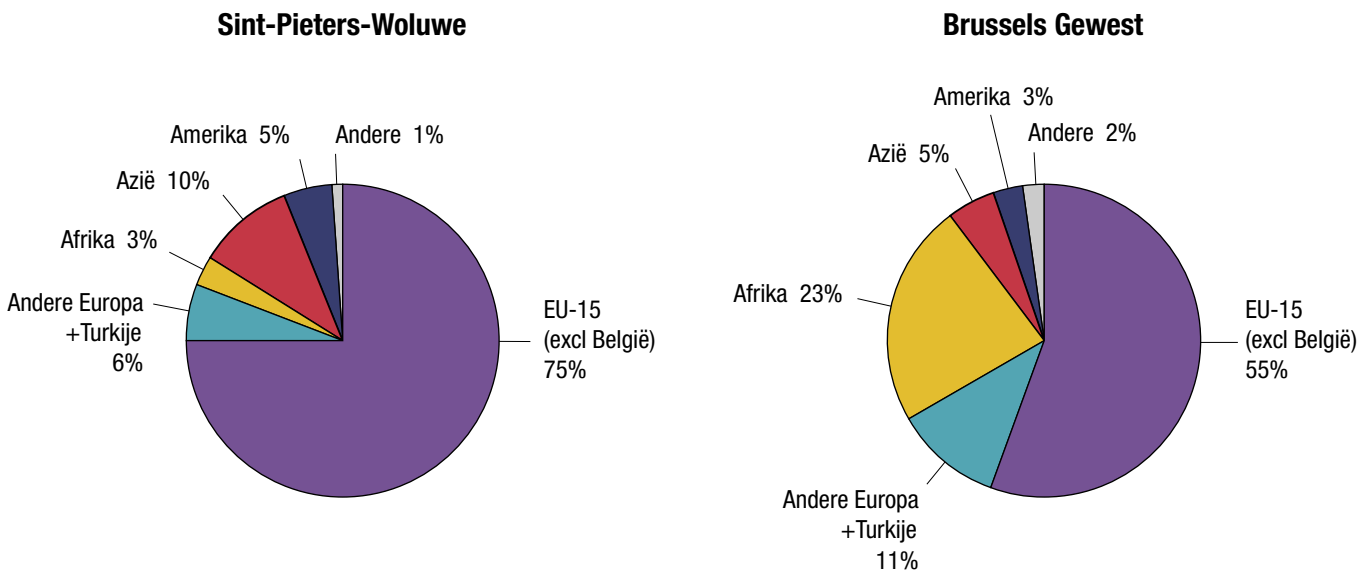

Bron : NIS, Rijksregister.

Drievierde (75,0%) van deze niet-Belgische populatie in Sint-Pieters-Woluwe is afkomstig uit 1 van de 15 EU-landen (3) (55,1% voor het hele Gewest).

Onder deze niet-Belgen wordt de belangrijkste groep gevormd door de Fransen (16,8% van de niet-Belgen, 4,5% van de totale bevolking), gevolgd door de Italianen (9,6% van de niet-Belgen), de Duitsers (9,6% van de niet-Belgen), de Britten (7,9% van de niet-Belgen) en de Spanjaarden (7,9% van de niet-Belgen).

(3) Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

3. SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN

3.1 Gemiddeld en mediaan inkomen

Zowel het gemiddeld als het mediaan inkomen ligt in Sint-Pieters-Woluwe een stuk hoger dan in het Brussels Gewest en in de rest van het land. Sint-Pieters-Woluwe is de rijkste gemeente van het Brussels Gewest. Er zijn echter verschillen binnen de gemeente. Slechts 4 buurten hebben een mediaan inkomen lager dan € 20 000. Vijf buurten hebben een mediaan inkomen van meer dan € 25 000: «Europawijk» (€ 27 824), «Konkel» (€ 25 804), «Montgolfier» (€ 25 551), «Bemel» (€ 25 212) en «Groene Corniche» (€ 25 060).

Tabel 4: Het gemiddeld en het mediaan inkomen per belastingsaangifte, inkomens 2002, aangifte 2003 in euro per jaar.

	Gemiddeld inkomen per aangifte	Mediaan inkomen per aangifte
België	24 621 €	18 914 €
Brussels Gewest	23 776 €	17 588 €
Sint-Pieters-Woluwe	33 598 €	22 235 €

Bron: fiscale statistieken NIS.

Kaart 5: Het mediaan inkomen per buurt, in Sint-Pieters-Woluwe (inkomensjaar 2002, aanslagjaar 2003).

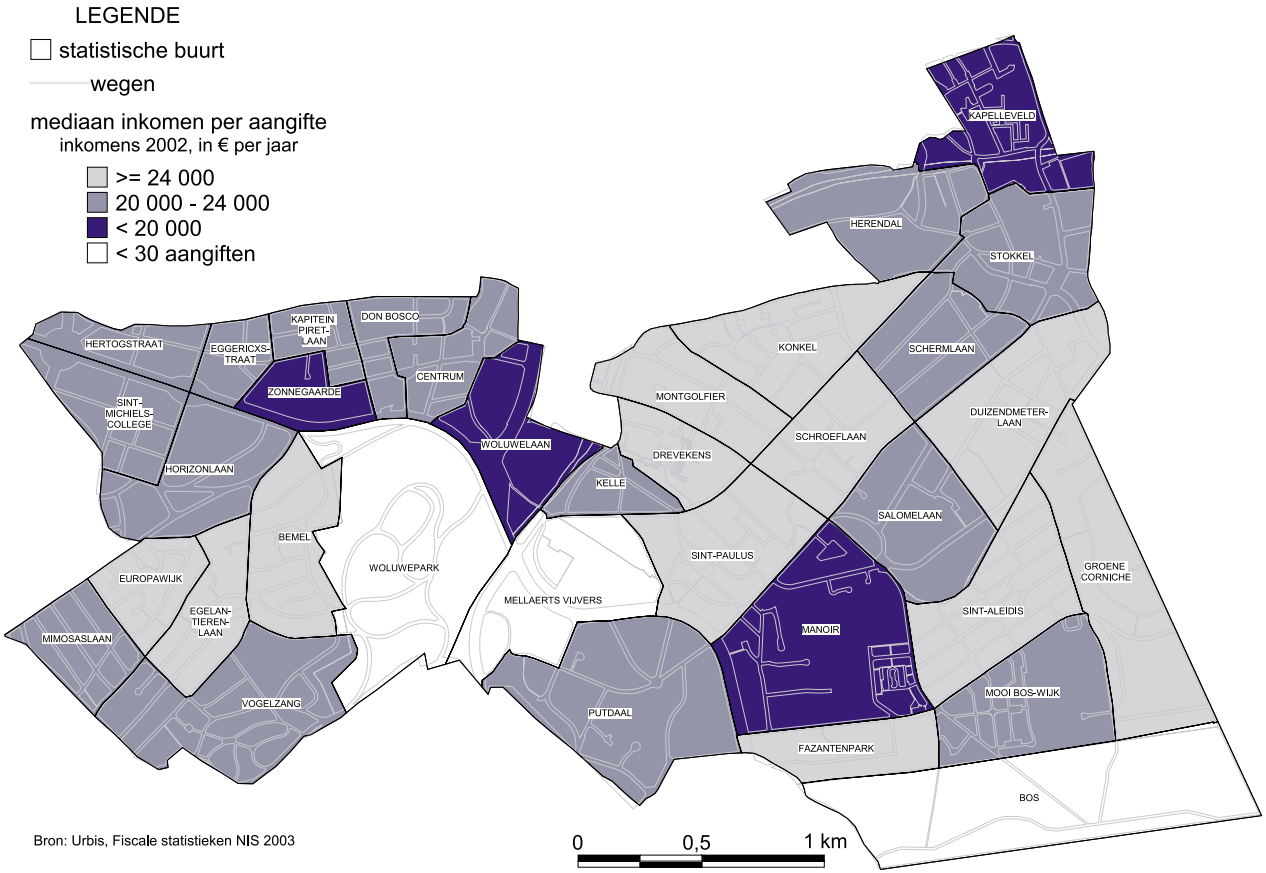

Bron: Urbis, Fiscale statistieken NIS 2003

3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen (1)

Sint-Pieters-Woluwe telt voor alle categorieën weinig gerechtigden op een verhoogde tussenkomst. Voor WIGW, OCWM en langdurig werklozen telt Sint-Pieters-Woluwe het laagste aandeel gerechtigden in het Brussels Gewest.

Tabel 5: Aantal belastingsplichtigen die recht hebben op een verhoogde tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging in Sint-Pieters-Woluwe, aantal op 1 januari 2004.

	Sint-Pieters-Woluwe		Brussels Gewest	
	gerechtigden	aandeel in de meerderjarige bevolking	gerechtigden	aandeel in de meerderjarige bevolking
WIGW	836	2,8%	40 962	5,2%
OCMW	95	0,3%	18 841	2,4%
inkomensgarantie voor ouderen of rentebijslag	242	0,8%	9 617	1,2%
gehandicapten	280	0,9%	13 493	1,7%
oudere langdurig werklozen	135	0,4%	9 055	1,2%
Totaal aantal gerechtigden	**1 588**	**5,3%**	**91 968**	**11,7%**
Meerderjarige bevolking (> 18 jaar)	30 182		784 988	

Bron: Kruispuntbank Sociale Zekerheid.

Figuur 3: Evolutie van het aantal belastingsplichtigen wonende in Sint-Pieters-Woluwe die recht hebben op een verhoogde tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

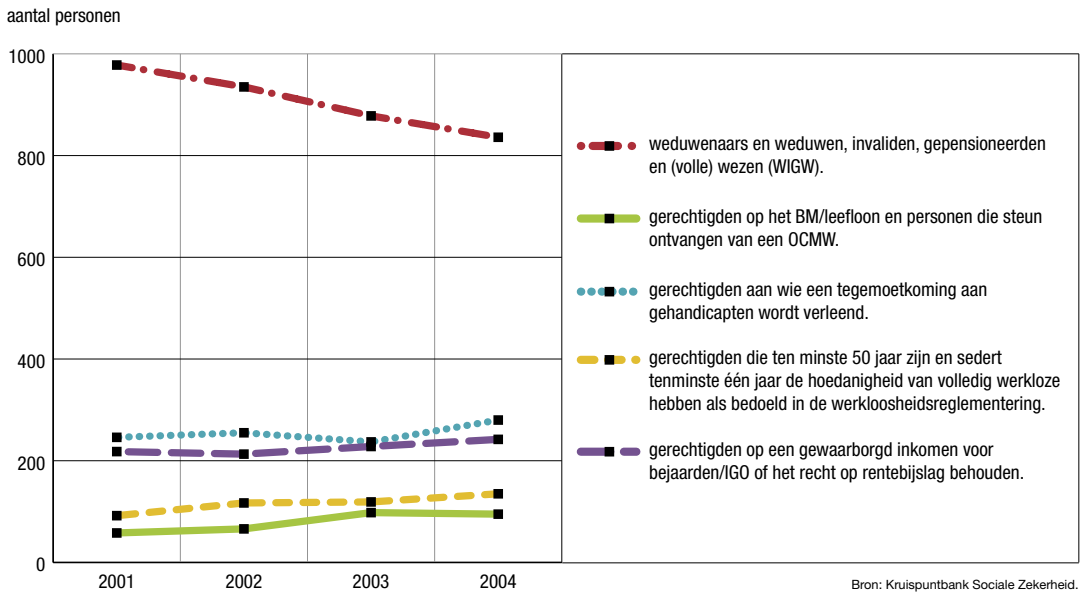

Bron: Kruispuntbank Sociale Zekerheid.

Behalve de WIGW's stijgt het aandeel van alle categorieën tussen 2001 en 2004, zowel in Sint-Pieters-Woluwe als in het Gewest.

3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen (2)

Tabel 6: Aantal personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen op 1/1/2004 in Sint-Pieters-Woluwe en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

Aantal uitkeringen op 1 januari 2004	Sint-Pieters-Woluwe		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	**3 008**	**100,0%**	**89 537**	**100,0%**
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	140	4,7	6 118	6,8
Werkloosheidsuitkering (UVW)	83	2,8	9 447	10,6
Invaliditeitsuitkering	10	0,3	477	0,5
Totaal aantal jongeren met een uitkering	233	7,7	16 042	17,9
Actieve bevolking (18-64 jaar)	**22 554**	**100,0%**	**628 573**	**100,0%**
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	392	1,7	25 201	4,0
Werkloosheidsuitkering (UVW)	864	3,8	63 016	10,0
Invaliditeitsuitkering	243	1,1	10 845	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	1 499	6,6	99 062	15,8
Ouderen (≥ 65 jaar)	**7 628**	**100,0%**	**156 415**	**100,0%**
Inkomensgarantie voor ouderen*	255	3,3	11 857	7,6
Invaliditeitsuitkering	98	1,3	6 637	4,2
Totaal aantal ouderen met een uitkering	353	4,6	18 494	11,8

** ook ouderen in het uitdovende statuut van gewaarborgd inkomen voor bejaarden zijn in dit cijfer opgenomen.*

Bron: POD Maatschappelijke integratie, BGDA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor pensioenen.

Eén op 15 mensen op actieve leeftijd in Sint-Pieters-Woluwe leeft van een uitkering. Het aandeel van de bevolking dat van een minimum- of vervangingsuitkering leeft is voor alle categorieën lager in Sint-Pieters-Woluwe dan in het Gewest. Minder dan 5% van de ouderen heeft een inkomensgarantie of invaliditeitsuitkering.

3.2 Mensen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen (3)

Figuur 4: Inactiviteitsduur van de werklozen in Sint-Pieters-Woluwe en het Brussels Gewest op 1/1/2004.

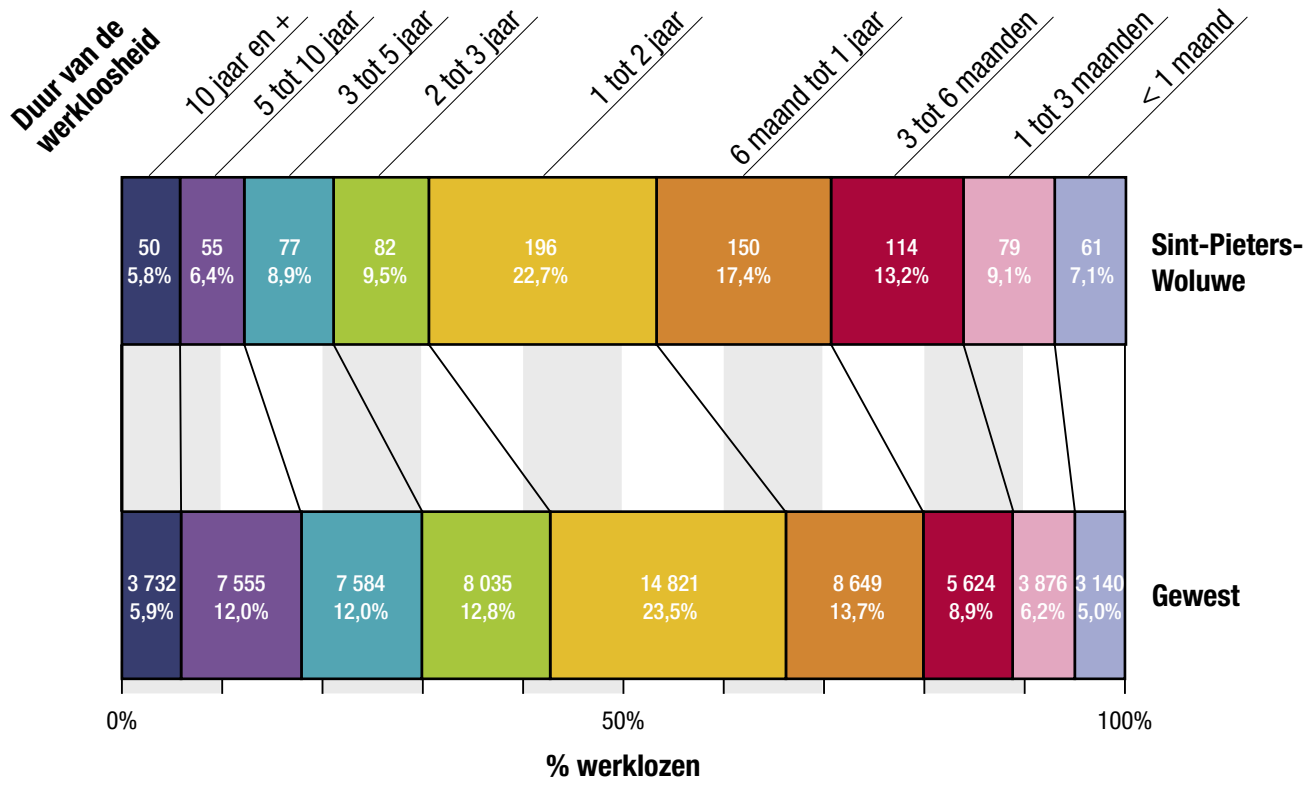

Bron : BGDA, 1/1/2004.

Voor heel wat mensen is de werkloosheidsuitkering geen tijdelijke oplossing, maar een situatie die langere tijd duurt. 31% van de werklozen in Sint-Pieters-Woluwe is minstens 2 jaar werkloos (tov 43% in het Gewest). 53% is minstens 1 jaar werkloos (tov 66% in het Gewest).

4. GEZONDHEID VAN MOEDER EN KIND (I)

Voor het jaar 2003 bedroeg het geboortecijfer 9,1‰ in Sint-Pieters-Woluwe tegenover 14,8‰ voor het hele Brussels Gewest (gegevens van het Rijksregister).

Volgens de statistische formulieren bij de geboorteattesten werden 2 032 geboorten geregistreerd tussen 1998 en 2002 bij moeders met verblijfplaats in de gemeente Sint-Pieters-Woluwe. Tussen 1998 en 2002 steeg het aantal geboortes van 379 naar 416, een toename van 10% die vergelijkbaar is met het gewestelijke gemiddelde (12%).

Tabel 7: Kenmerken van geboortes en van moeders met verblijfplaats in Sint-Pieters-Woluwe en regio Brussel (periode 1998-2002).

	Aantal Sint-Pieters-Woluwe	% Sint-Pieters-Woluwe*	% Gewest*	Minimum en maximum binnen de 19 gemeenten
Meerlinggeboorte	70	3,5	3,5	2,7 - 5,5
Keizersnede	307	15,1	14,9	13,7 - 17,4
Inductie van de bevalling	538	**29,9**	27,4	23,3 - 31,9
Premature bevalling (<37 weken)	100	**5,8**	7,1	5,8 - 8,2
Ernstig premature bevalling (<32 weken)	16	0,9	1,1	0,4 - 1,6
Laag geboortegewicht (< 2500g)	106	**5,8**	7,0	5,8 - 7,9
Geboorte binnen huishouden zonder professionele activiteit	102	**5,3**	25,4	5,3 - 42,9
Alleenstaande moeder	180	**9,0**	15,4	9,0 - 18,4
Moeder < 20 jaar	28	1,4	3,3	1,0 - 6,4
Moeder ≥ 40 jaar	82	**4,0**	3,2	2,1 - 4,7

**Per 100 geboorten of levendgeborenen (vroeggeboorten, laag geboortegewicht).*
De cijfers in het vet geven een significant verschil aan van de cijfers in Sint-Pieters-Woluwe ten opzichte van de cijfers in het Gewest.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

4. GEZONDHEID VAN MOEDER EN KIND (2)

Tabel 8: Perinatale, foeto-infantiele en infantiele sterfte onder de geboortes bij moeders die verblijven in Sint-Pieters-Woluwe en in het Brussels Gewest (periode 1998-2002).

	Aantal Sint-Pieters-Woluwe	Sint-Pieters-Woluwe per 1000 geboortes	Gewest per 1000 geboortes	Minimum en maximum binnen de 19 gemeenten
Perinatale sterfte (4)	5	**2,5**	7,1	2,4 - 9,7
Infantiele sterfte (5)	7	3,4	5,1	2,0 - 6,3
Foeto-infantiele sterfte (6)	10	**4,9**	10,0	4,8 - 13,1

De cijfers in het vet geven een significant verschil aan van de cijfers in Sint-Pieters-Woluwe ten opzichte van de cijfers in het Gewest.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Sint-Pieters-Woluwe vertoont naar verhouding het minste geboortes in een huishouden zonder inkomsten uit arbeid van alle gemeenten van het Gewest. Het aandeel hiervan ligt ongeveer 5 maal lager dan het aandeel in het ganse Gewest. Het aandeel geboortes bij alleenstaande moeders is eveneens het kleinste van alle gemeenten in het Gewest.

De geboortes bij zeer jonge moeders (jonger dan 20) komen verhoudingsgewijze duidelijk minder vaak voor dan in het geheel van het Gewest.

Evenzeer onderscheidt Sint-Pieters-Woluwe zich door de laagste frekwentie van geboortes met een laag geboortegewicht en van vroeggeboorten, van alle gemeenten van het Gewest.

Sint-Pieters-Woluwe is bij de 3 gemeenten met de laagste foeto-infantiele sterfte in het Gewest. De ratio ligt er 2 keer lager dan in het Gewest als geheel.

(4) Overlijden voor de geboorte, vanaf de 22e week van de zwangerschap of vanaf 500g, of tijdens de eerste levensweek (0-6 dagen volle dagen) op 1000 geboortes.

(5) Overlijden tussen de geboorte en de leeftijd van 1 jaar (0-364 dagen volle dagen) op 1000 levendgeborenen.

(6) Overlijden tussen de 22 weken zwangerschap en de geboorte (criterium van kracht sinds 1999, voordien was het criterium 28 weken zwangerschap of 1000g) of in de loop van het eerste levensjaar op 1000 geboorten.

5. MORTALITEIT

In de periode 1998-2002 zijn er 1 753 overlijdens geregistreerd van bewoners van Sint-Pieters-Woluwe.

De mortaliteitsratio voor de periode 1998-2002 bedroeg in Sint-Pieters-Woluwe 9,0‰ bij de mannen en 9,5‰ bij de vrouwen. (Bron: Statistische formulieren voor overlijden)

Na standaardisatie voor leeftijd zien we dat deze ratio's lager liggen dan deze die worden gevonden voor het gehele Gewest. In vergelijking met het Gewest als geheel stellen we een ondersterfte vast van 28% bij de mannen en 21% bij de vrouwen.

5.1 Doodsoorzaken alle leeftijden (1)

Tabel 9: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Sint-Pieters-Woluwe, periode 1998-2002 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal sterftes	Sterftecijfer (/100 000)	Verschil in mortaliteit tov het Gewest	Aantal sterftes	Sterftecijfer (/100 000)	Verschil in mortaliteit tov het Gewest
Hart- en vaatziekten	270	310,6	**- 27%**	392	383,3	**- 17%**
Kanker	234	269,2	**- 24%**	232	226,8	**- 15%**
Ziekten van de ademhalingsorganen	88	101,2	**- 40%**	90	88,0	**- 32%**
Ziekten van de spijsverterings-organen	31	35,7	**- 44%**	46	45,0	**- 26%**
Uitwendige doodsoorzaken	56	64,4	- 19%	47	46,0	**- 25%**
waarvan ongevallen	36	41,4	- 3%	34	33,2	- 23%
zelfmoord	16	-	-	10	-	-

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De tabel van de belangrijkste doodsoorzaken toont aan dat, in vergelijking met het gehele Gewest en na standaardisatie voor leeftijd, er in Sint-Pieters-Woluwe een significante ondersterfte wordt vastgesteld voor de meeste belangrijke doodsoorzaken.

5.1 Doodsoorzaken alle leeftijden (2)

Figuur 5: Verdeling van de belangrijkste doodsoorzaken per geslacht, Sint-Pieters-Woluwe 1998-2002.

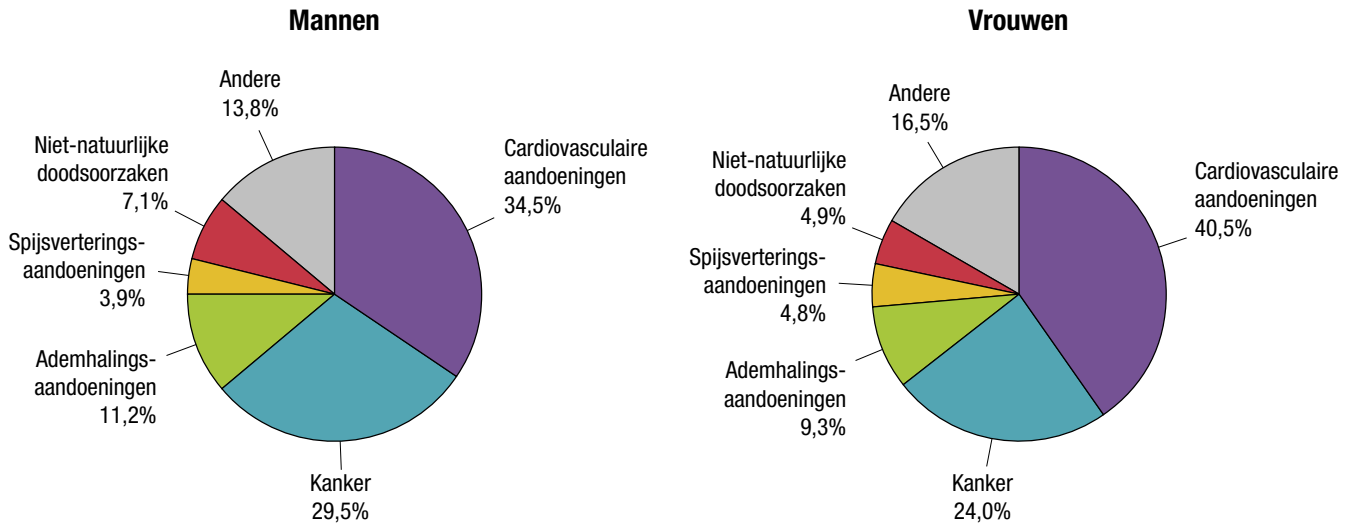

Bron : Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De belangrijkste doodsoorzaken in Sint-Pieters-Woluwe zijn dezelfde als in het Brussels Gewest.

Het grotere aandeel van sterfte door cardiovasculaire ziekten bij vrouwen dan bij mannen is te wijten aan de hogere leeftijd waarop vrouwen overlijden.

5.2 Vroegtijdige mortaliteit (1)

Figuur 6: Sterftecijfer naar leeftijd (per 100 000 inwoners), vergelijking met het geheel van het Brussels Gewest.

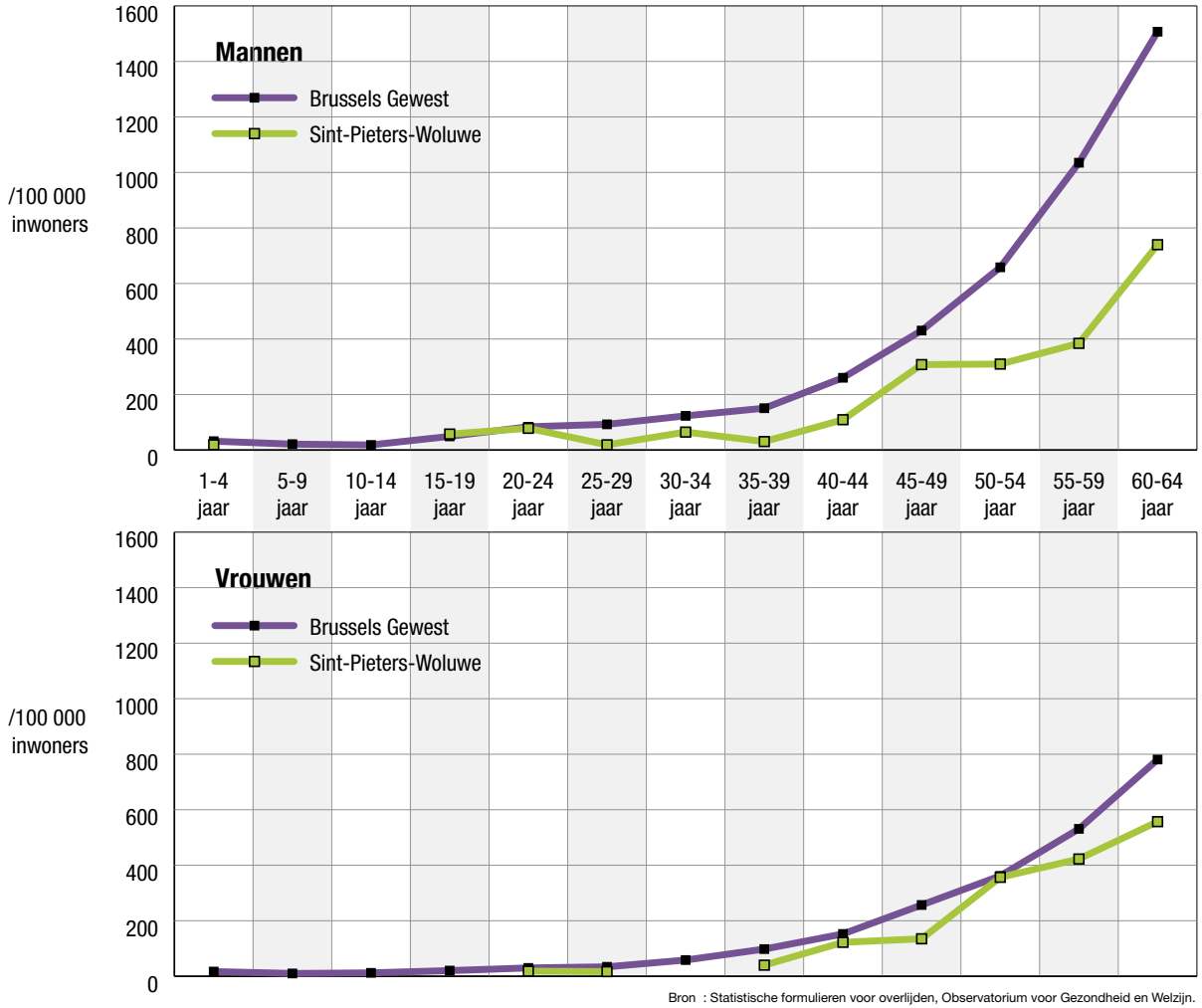

Bron : Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Sint-Pieters-Woluwe ligt de vroegtijdige sterfte (voor de leeftijd van 65 jaar) bij 1,5 op 1000 mannen en 1,3 op 1000 vrouwen. Na standaardisatie voor leeftijd stellen we daarmee een vroegtijdige ondersterfte vast van 52% voor de mannen en 29% voor de vrouwen in vergelijking met het geheel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De grafieken hierboven tonen aan dat de verschillen met het Gewest zich voordoen vanaf 25 jaar bij de mannen en vanaf 30 jaar bij de vrouwen. De verschillen nemen verder toe met de leeftijd.

5.2 Vroegtijdige mortaliteit (2)

Gezien het lage aantal vroegtijdige sterftes die werden geregistreerd in Sint-Pieters-Woluwe voor de periode 1998-2002 is het niet mogelijk om deze sterfte voor te stellen voor de verschillende belangrijkste doodsoorzaken (7).

Bij de mannen zijn de drie vaakst vastgestelde vroegtijdige oorzaken ischemische hartziekten (13 overlijdens), longkanker (12 overlijdens) en zelfmoord (11 overlijdens). Na standaardisatie voor leeftijd zien we voor longkanker een ondersterfte van 57% bij de mannen van Sint-Pieters-Woluwe in vergelijking met het Gewest in zijn geheel.

Bij de vrouwen zijn de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken borstkanker (27 overlijdens), zelfmoord (7 overlijdens) en ischemische hartaandoeningen (5 overlijdens). Na standaardisatie voor leeftijd ligt de vroegtijdige mortaliteit door borstkanker 50% hoger in Sint-Pieters-Woluwe dan in het geheel van het Gewest.

(7) Om methodologische redenen presenteren we de cijfers (sterftecijfer, mortaliteitsratio en vergelijkingen met de hele regio) alleen voor de oorzaken waarvan er minstens 20 overlijdens zijn geregistreerd gedurende de opgevolgde periode.

6. GEPERCIPIEERDE GEZONDHEID

In Sint-Pieters-Woluwe meende 20,2% van de ter gelegenheid van de Socio-economische enquête 2001 ondervraagde mensen dat zijn gezondheidstoestand niet bevredigend was (middelmatig, slecht of heel slecht). Dit aandeel bedraagt 26,1% voor het hele Brussels Gewest.

Wij merken ruimtelijke verschillen op het niveau van de buurten. Op de kaart wordt de gestandaardiseerde index voor elke buurt voorgesteld. Deze meet de verhouding personen die hun gezondheid als slecht ervaren ten opzichte van het Belgische gemiddelde.

De meest extreme waarde (0,43) wordt waargenomen in de buurt «Schermlaan». In deze buurt is de proportie mensen die zich niet gezond voelen 57% lager als gemiddeld in het land. In alle buurten is de verhouding mensen die hun eigen gezondheid slecht inschatten gelijkaardig of lager dan gemiddeld in het land.

Kaart 6: Subjectieve gezondheid: personen die zich niet in goede gezondheid voelen, per buurt in Sint-Pieters-Woluwe.

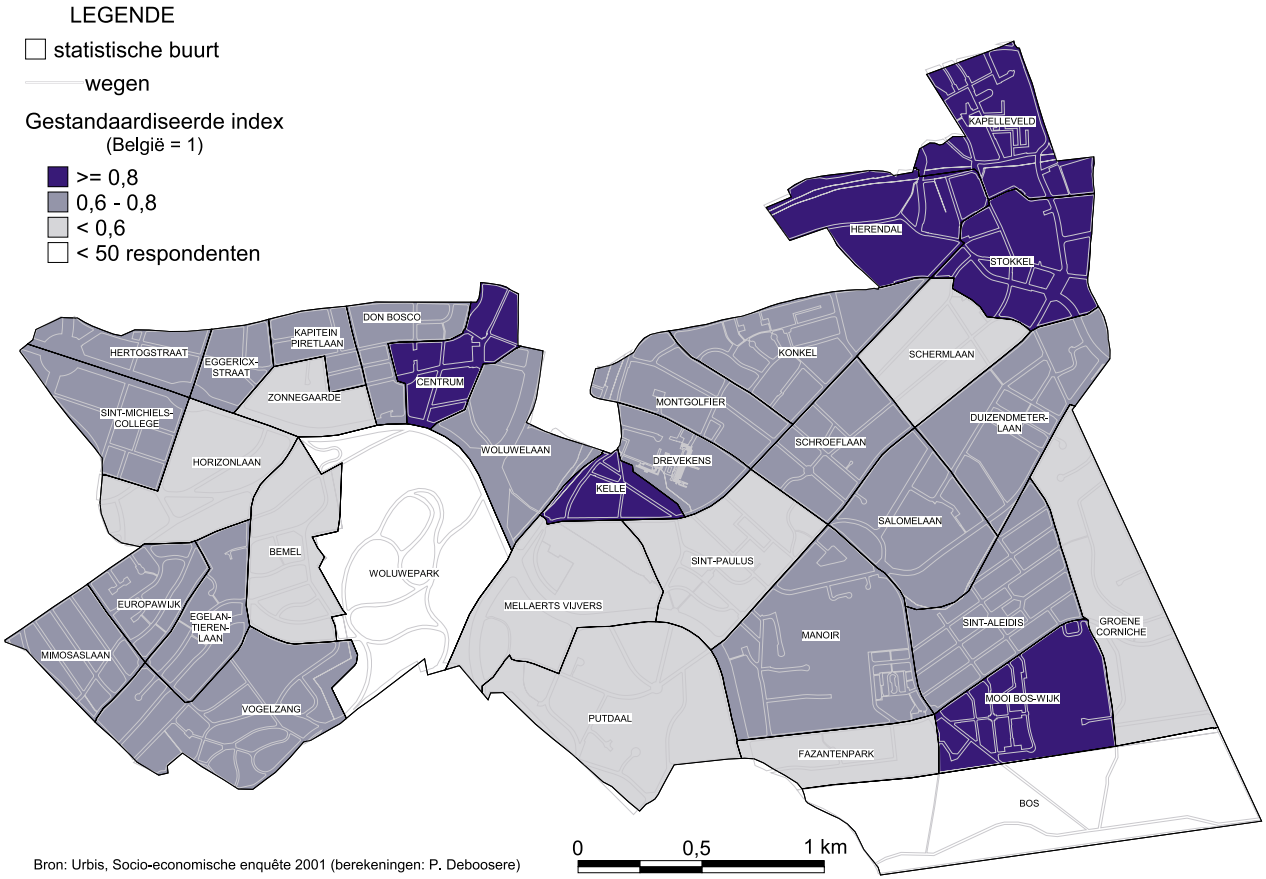

Bron: Urbis, Socio-economische enquête 2001 (berekeningen: P. Deboosere)

7. BIJLAGE

7.1 Definities en afkortingen

‰ = per 1000.

Afhankelijkheidsindex: staat voor het aandeel van de bevolking dat zich bevindt in de afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en meer) in vergelijking met de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in een percentage.

Bruto mediaan inkomen: bruto-inkomen waarvoor er evenveel huishoudens zijn met een lager inkomen als huishoudens met een hoger inkomen (inkomen dat zich bevindt in het midden van de inkomensverdeling gerangschikt volgens orde van grootte).

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Index van de intensiteit van de veroudering: staat voor het aandeel mensen ouder dan 80 jaar onder de 65-plussers.

LL: leefloon (nieuwe wetgeving, vanaf 2002), toegekend door het OCMW.

Verouderingsindex: staat voor het aandeel van de ouderen (65 jaar en meer) in vergelijking met dat van de jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in een percentage.

Wachtregister: bevat de kandidaat-vluchtelingen die zich in een erkenningsprocedure bevinden.

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: onder andere deze categorieën hebben recht op de verhoogde tussenkomst inzake geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

7.2 Methodologie (1)

CARTOGRAFIE (BOLLENKAART)

In de referentiekaart wordt aan de hand van bollen de densiteit van de bevolking per statistische buurt weergegeven. De oppervlakte van de bollen is evenredig met het aantal inwoners in de statistische buurten. In de legende kan voor drie bollen worden afgelezen hoeveel inwoners de bollen vertegenwoordigen, maar op de kaart komen uiteraard ook andere waarden voor (continue schaal). Per kaart wordt de schaal aangepast, de grootte van de bollen zijn dus niet vergelijkbaar tussen verschillende kaarten.

CARTOGRAFIE (CHOROPLETENKAART)

De meeste kaarten in deze fiche zijn choropletenkaarten (de vlakken worden opgevuld met een kleur). Voor elke statistische buurt wordt de relatieve waarde (bijvoorbeeld: % alleenstaanden) berekend. De buurten worden vervolgens opgedeeld in categorieën: buurten met de hoogste waarden, buurten met eerder hoge waarde, buurten met een gemiddelde waarde, buurten met een eerder lage waarde en buurten met de laagste waarden. Het gemiddelde voor de gemeente behoort steeds tot de middelste klasse. Omwille van de interpretatie worden de buurten met minder dan 50 huishoudens wit gelaten.

STATISTISCHE SECTOR - STATISTISCHE BUURT

Een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor sociaal-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente kan opgedeeld worden in meerdere statistische buurten. Gegevens per statistische buurt maken het mogelijk om intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk te vatten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is opgedeeld in 724 statistische buurten.

In 2002 telde een buurt gemiddeld 1350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de alledaagse betekenis die aan buurten wordt gegeven. In de ogen van de bewoners en gebruikers zijn buurten meestal maar vaag afgebakend. Bovendien verschilt de buurtomschrijving van bewoner tot bewoner. De afbakening van de statistische buurten kan worden afgelezen van de referentiekaart die in elke fiche per gemeente wordt opgenomen.

In 2001 werd een lichte wijziging doorgevoerd in de afbakening van de statistische buurten. Afhankelijk van de gegevensbron wordt met de oude afbakening (van voor 2001) dan wel met de nieuwe afbakening gewerkt. (Meer info: Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofstad, Dossiers van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2006/06, te verschijnen).

7.2 Methodologie (2)

STATISTISCHE SIGNIFICANTIE

De mate van statistische significantie evalueert de rol van de willekeurige fluctuaties (met andere woorden van het toeval) in de verkregen resultaten. Preciezer gezegd, evalueert zij de waarschijnlijkheid, p-waarde genoemd, dat het verkregen resultaat zich enkel voordoet door toeval. Doorgaans gebruikt men de grens van 5% om te zeggen of het resultaat al dan niet significant is. Met andere woorden, een p-waarde < 0,05 wordt beschouwd als significant en dus gaat men ervan uit dat het resultaat niet te wijten is aan toeval. Wanneer het verschil statistisch significant is, wordt het cijfer in vet weergegeven.

Voor de vergelijkingen uitgevoerd met een indirecte standaardisering werd de statistische significantie geëvalueerd door het betrouwbaarheidsinterval (indien dat de waarde 1,0 bevat, is het verschil statistisch niet significant).

De mate van statistische significantie hangt sterk af van de grootte van de bevolking. Het is dan ook logisch dat in de gemeenten met minder inwoners de verschillen met het hele Gewest minder gemakkelijk de grens van de statistische significantie halen.

STANDAARDISERING

Standaardisering is een methode die erin bestaat de cijfergegevens te corrigeren om vergelijkingen mogelijk te maken tussen de bevolkingsgroepen waarvan de leeftijdsstructuur anders is. De meeste standaardiseringsmethoden gebruiken een gewogen gemiddelde van specifieke cijfers in de leeftijdscategorieën (hier zullen wij enkel standaardisatie naar leeftijd bespreken, maar je kunt op dezelfde wijze standaardiseren voor een reeks andere kenmerken zoals bijvoorbeeld het geslacht).

Na een standaardiseringsmethode te hebben toegepast, verkrijgen we **volgens de leeftijd gestandaardiseerde mortaliteitscijfers** (men zegt ook aangepast). Wanneer wij de voor de leeftijd aangepaste cijfers vergelijken, kunnen de waargenomen verschillen tussen de cijfers niet te wijten zijn aan verschillen in de leeftijdsstructuur van de bevolking. Men spreekt daarentegen van **brutocijfer** voor de niet-gestandaardiseerde cijfers.

In de fiches werden de vergelijkingen tussen de gemeenten en het hele Gewest uitgevoerd door indirecte standaardiseringen.

Bij indirecte standaardisering gebruiken wij de cijfers van een referentiebevolking (hier het hele Gewest) om het aantal sterfgevallen te berekenen dat verwacht zou zijn in de bestudeerde bevolking indien zij dezelfde mortaliteitscijfers had gehad per leeftijd als de referentiebevolking. Dit maakt het mogelijk om vervolgens de gestandaardiseerde mortaliteitsverhouding (of gestandaardiseerde mortaliteitsratio) (GMV of SMR) te berekenen. Een GMV hoger dan 1,0 in een gemeente geeft aan dat, gelet op de leeftijd, het mortaliteitscijfer hoger ligt in deze gemeente dan in het hele Gewest. De referentiebevolking (Brussels Gewest) wordt aangegeven met een GMV van 1,0.

De resultaten worden voorgesteld in de vorm van «oversterfte» of «ondersterfte», uitgedrukt in een percentage: in vergelijking met het mortaliteitscijfer van het hele Gewest dat overeenstemt met 1,0 zal een SMR van 1,20 worden uitgedrukt als een oversterfte van + 20%.

MORTALITEITSCIJFER

Dit is de verhouding, voor een gegeven periode, van het aantal sterfgevallen in een bepaalde bevolking tot de effectieve omvang van deze bevolking in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1000 inwoners en per jaar.

De bron voor de teller is het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de statistische formulieren bij de overlijdensattesten en voor de noemer de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Het cijfer van de vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal mensen jonger dan 65 jaar in de bevolking in het midden van de periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1000 inwoners en per jaar.

Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan een bepaalde oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal mensen in de bevolking in het midden van de periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

N.B. in de praktijk wordt de bevolking in het midden van de periode geraamd door het gemiddelde te berekenen van het aantal mensen aan het begin en aan het einde van het jaar.

7.2 Methodologie (3)

HUISHOUDENSTYPOLOGIE

Het is niet zo eenvoudig een zicht te krijgen op de werkelijke samenstelling van de huishoudens omwille van 2 redenen:

1. De informatie in het Rijksregister over de samenstelling van de huishoudens is gebaseerd op de officiële woonplaats. We weten echter dat de mensen soms niet wonen waar ze officieel geregistreerd zijn. Dit probleem kan niet verholpen worden, we kunnen enkel de officiële toestand meten.
2. De klassieke statistieken op basis van het Rijksregister bevatten geen informatie over de nieuwe samenlevingsvormen (zoals ongehuwd samenwonen). Voor dit probleem biedt de huishoudenstypologie van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS) een oplossing. In deze typologie worden niet enkel de gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden (rekening houdend met leeftijdsverschillen). In de fiches wordt deze typologie gebruikt, omdat ze een beter zicht op de werkelijke samenstelling van de huishoudens dan de klassieke tabellen van het NIS geven, waarin het aantal alleenstaanden met kinderen wordt overschat. (Voor meer informatie over de herberekening van de rijksregistergegevens, zie www.cbgs.be).

MENSEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Er bestaat geen indicator die het totaal aantal huishoudens of het totaal aantal mensen in een huishouden met een vervangingsinkomen kan meten. De beste benadering die op gemeentelijk niveau beschikbaar is, zijn de belastingsplichtigen die recht hebben op een verhoogde tussenkomst van de verzekering voor geneeskundige verzorging. We kennen echter alleen het aantal dossiers. In sommige gevallen betreft een dossier een heel huishouden, in andere enkel een persoon en zijn meerdere dossiers per huishouden mogelijk. Het is voorlopig nog onmogelijk in te schatten hoeveel mensen ten laste zijn van de titularissen van de dossiers. Dat betekent dat het percentage dossiers ten opzichte van de bevolking, zoals opgenomen in de tabellen, steeds een onderschatting is van de werkelijkheid. (Het percentage dossiers ten opzichte van het aantal huishoudens, zou echter een overschatting zijn).

Lay-out Nathalie da Costa Maya, Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire - CDCS vzw.